
ІСТОРІЯ, ПСИХОЛОГІЯ, ПРАВО, СОЦІОЛОГІЯ І ФІЛОСОФІЯ У СФЕРІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ

ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ОЛІМПІЙСЬКИХ ІГОР І ЮНАЦЬКИХ ОЛІМПІЙСЬКИХ ІГОР: СХОЖІСТЬ ТА ВІДМІННІСТЬ

Вероніка Борисейко

Резюме. *Обоснованы сходства и различия организационных аспектов Олимпийских игр и Юношеских Олимпийских игр как составляющие современного олимпийского движения. Исследованы критерии допуска спортсменов для участия в Играх, особенности выбора города-организатора, утверждение программы по видам спорта и дисциплинам, культурные программы Игр. Обосновано, что Юношеские Олимпийские игры являются полноценной самостоятельной составляющей современного олимпийского движения, который базируется на принципах олимпизма, имеют существенные организационные отличия от Олимпийских игр.*

Ключевые слова: *Олимпийские игры, Юношеские Олимпийские игры, олимпийское движение, сходство и отличие.*

Summary. *The article justifies the similarities and differences in the organizational aspects of the Olympic Games and the Youth Olympic Games as the components of the modern Olympic movement. The criteria for admission of athletes to participate in the Games, specific aspects of the choice of the host city, approval of the sports and disciplines included in the Games programs, and cultural programs of the Games are studied. It is substantiated that the Youth Olympic Games are a full-fledged independent component of the modern Olympic movement based on the principles of Olympism that has significant organizational differences from the Olympic Games.*

Key words: *Olympic Games, Youth Olympic Games, the Olympic movement, the similarities and differences.*

Постановка проблеми. Аналіз останніх досліджень і публікацій. Олімпійський рух – специфічне і водночас унікальне явище, що не має аналогів у світовій практиці. Згідно з Олімпійською хартією МОК, він повинен сприяти побудові кращого світу, виховувати молодь засобами спорту без будь-якої дискримінації у дусі дотримання принципів олімпізму [2]. Саме цій меті служать організація і проведення як Олімпійських, так і нового явища сучасного олімпійського руху – Юнацьких Олімпійських ігор, рішення про створення яких було прийнято на сесії МОК у Гватемалі в 2007 р.

Аналіз наукової літератури [1, 3, 4] дозволяє стверджувати, що сьогодні Юнацькі Олімпійські ігри є повноцінною складовою олімпійського руху, при цьому наукові дослідження, присвячені вивченню їх соціального аспекту, практично не проводяться. Актуальним є і питання зіставлення організаційно-педагогічних аспектів Олімпійських та Юнацьких Олімпійських ігор.

Роботу виконано згідно зі Зведеним планом НДР у сфері фізичної культури і спорту Украї-

ни на 2011–2015 рр. за темою 1.1 «Історичні, організаційно-методичні та правові засади реалізації олімпійської освіти України» (номер держреєстрації 0111U001714).

Мета дослідження – обґрунтування подібних та відмінних організаційних аспектів Олімпійських ігор і Юнацьких Олімпійських ігор як складових сучасного олімпійського руху.

Методи дослідження: аналіз наукової літератури; синтез і узагальнення.

Результати дослідження та їх обговорення. Олімпійські ігри – це найбільші міжнародні спортивні змагання, в індивідуальній та командній першості, що проводяться під егідою МОК один раз на чотири роки. Розрізняють Ігри Олімпіад і зимові Олімпійські ігри. Юнацькі Олімпійські ігри також є складовою Олімпійських ігор [3].

Дослідження свідчать, що Юнацькі Олімпійські ігри – це спеціальні Олімпійські ігри серед спортсменів-юніорів, що проводяться так, як і Олімпійські; літні – з 2010 р., а зимові – з 2012 р. Їхніми попередниками були Всесвітні ігри, які

проходили (починаючи з Ігор 1998 р. у Москві) під керівництвом МОК, проте не мали офіційного статусу «олімпійських» [7].

Метою Юнацьких Олімпійських ігор є залучення до олімпійського руху спортивної молоді, її підготовка до складних психологічних умов міжнародних стартів, відбір юних талантів до участі в Олімпійських іграх.

У результаті аналізу наукової літератури встановлено, що ряд фахівців проводять паралелі між Олімпійськими та Юнацькими Олімпійськими іграми, тоді як в основному документі МОК – Олімпійській хартії – інформація про Юнацькі Олімпійські ігри відсутня.

Було проаналізовано організаційний аспект Олімпійських та Юнацьких Олімпійських ігор, зокрема:

- критерії допуску спортсменів для участі в Іграх;

- вибір міста-організатора;
- затвердження програми;
- основні церемонії;
- види спорту та дисципліни в програмі;
- культурні програми;
- атрибутику Ігор.

У процесі дослідження було визначено основні відмінності в організації та проведенні Олімпійських та Юнацьких Олімпійських ігор: вікові обмеження, критерії відбору спортсменів на змагання, вибір міста-організатора, наявність і сутність культурних програм тощо (табл. 2).

Необхідно відзначити, що однією з основних відмінностей Олімпійських та Юнацьких Олімпійських ігор є вікові обмеження. В Олімпійських іграх чітких вікових обмежень немає, спортсмени допускаються до участі у змаганнях у віці з 16–17 років і старше. Дані вікові обмеження передбачені

в правилах змагань Міжнародної спортивної федерації (МСФ) (єдині стандарти відсутні: у гімнастиці з 16 років, у важкій атлетиці – з 17-річного віку до участі в Олімпійських іграх), в Юнацьких Олімпійських іграх, вік учасників строго регламентовано від 14 до 18 років [6, 7].

Відмінними рисами цих Ігор є:

- критерії відбору спортсменів на змагання: в Олімпійських іграх – виконання кваліфікаційного нормативу, кожна МСФ встановлює власні критерії допуску в своєму виді спорту; в Юнацьких – проведення відбіркових юнацьких турнірів на кожному континенті;

- вибір міста-організатора ігор: в Олімпійських іграх – за 7 років, в Юнацьких – за 4 роки;

- наявність і сутність культурних програм, що реалізуються у межах Олімпійських ігор і культурно-освітніх в Юнацьких Олімпійських іграх [1, 7];

- наявність суміжних дисциплін: в Юнацьких Олімпійських іграх схожі за структурою – команди-мікс (участь у змаганнях беруть двоє хлопців і дві жінки), змішані естафети (2 юнаки та 2 дівчини); змішаний груповий турнір (2 хлопця і 2 дівчини); комбінована естафета застосовується спортсменами в такому виді спорту, як лижні гонки (хлопець і дівчина – 2 лижника / 2 біатлоніста).

Під час дослідження було виявлено, що в такому виді спорту, як санний, у змаганні на двомісних санках допускається змішаний екіпаж, а в командній гонці до складу команди можуть входити представники різних національних олімпійських комітетів; естафети континентальних команд (тріатлон); змагання зі змішаними континентальними командами (фехтування) [1].

Такі критерії, як наявність суміжних дисциплін, команд-мікс, принципів відбору спортсменів

Таблиця 1 – Порівняльна характеристика Олімпійських ігор і Юнацьких Олімпійських ігор

Змагання	Вікові обмеження	Критерії відбору спортсменів на змагання	Вибір міста-організатора	Культурні програми	Програма змагань
Олімпійські ігри	З 16–17 років і старше. Передбачені в правилах змагань МСФ (єдиних стандартів немає: у гімнастиці – з 16 років, у важкій атлетиці – з 17).	Виконання кваліфікаційного нормативу. Кожна МСФ встановлює власні критерії допуску в своєму виді спорту відповідно до Олімпійської хартії.	Обрання міста-організатора Ігор (за 7 років)	Різні культурні програми (Організаційний комітет Олімпійських ігор): – наявність безкоштовних музеїв і галерей; – організація екскурсійного забезпечення; – організація фестивалів	Наявність змагань в одиночній і командній першостях
Юнацькі Олімпійські ігри	14–18 років	Проведення відбіркових юнацьких турнірів на кожному континенті. Континентальна квота, обумовлена статистикою виступів спортсменів за рік, що передує Іграм	Вибір міста-організатора Юнацьких Олімпійських ігор (за 4 роки)	Культурно-освітні програми: – наявність безкоштовних музеїв, історичних місць; – організація екскурсійного забезпечення міста-організатора; – інтерактивні семінари та форуми; – навчальні заходи	Наявність змагань в одиночній і командній першостях. Наявність змагань із суміжних дисциплін, команд-мікс, проведення змішаних і комбінованих естафет, естафет континентальних команд тощо.

на змагання, освітніх програм, а також вікові обмеження є принципово-важливими ознаками диференціювання Юнацьких Олімпійських і власне Олімпійські ігор як спортивного явища, яке має загальну соціально-педагогічну значущість і побудоване на принципах олімпізму.

Висновки:

1. Олімпійські ігри – це найбільші міжнародні спортивні змагання в індивідуальній та командній першостях, що проводяться під егідою МОК один раз на чотири роки. Розрізняють Ігри Олімпіад і зимові Олімпійські ігри. Юнацькі Олімпійські ігри також є складовою Олімпійських ігор. Основним документом, який регламентує організацію, заходи і діяльність олімпійського руху і визначає умови проведення Олімпійських ігор, є Олімпійська хартія.

2. У процесі дослідження нами було розглянуто особливості організації та проведення Юнацьких Олімпійських ігор: Юнацькі Олімпійські ігри – спеціальні Олімпійські ігри серед спортсме-

нів-юніорів, що проводяться так, як і Олімпійські ігри; літні – з 2010 р., а зимові – з 2012 р. Метою Юнацьких Олімпійських ігор є залучення до олімпійського руху спортивної молоді, її підготовка до складних психологічних умов міжнародних стартів, відбір юних талантів до участі в Олімпійських іграх. Олімпійська хартія – основний документ, який регламентує організацію Юнацьких Олімпійських ігор.

3. До відмінностей в організації та проведенні Олімпійських ігор і Юнацьких Олімпійських ігор було віднесено: вікові обмеження, критерії відбору спортсменів на змагання, вибір міста-організатора ігор, культурні програми та програму змагань.

Перспективи подальших досліджень полягають у визначенні основних проблем та факторів, необхідних для поліпшення організаційних аспектів розвитку та становлення Юнацьких Олімпійських ігор як складової сучасного олімпійського руху.

Література

1. Булатова М. Юнацькі Олімпійські ігри. Сінгапур 2010: навч. посіб. / М. Булатова, В. Єрмолова, Д. Белокуров, О. Касьяненко. – К.: Нац. олімп. комітет України, 2010. – 68 с.
2. Георгиадис К. Теоретические основы олимпийского образования / К. Георгиадис // Наука в олимп. спорте. – 2007. – № 2. – С. 13–16.
3. Гик Е. Олімпійські ігри: вчора, сьогодні, завтра / Е. Гик // Наука і життя. – 2004. – № 3. – С.134–136.
4. Чесноков Н. Н. Олимпийские игры Древней Греции и зарождение современного олимпийского движения / Чесноков Н. Н., Мельникова Н. Ю. // Спорт, духовные ценности, культура. – М., 1997. – Вып. 1. – С. 20–30.
5. Аспект [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://ru.wikipedia.org/wiki>.
6. Олімпійська хартія [Електронний ресурс] // Режим доступу: ukr.org/about/officialdocuments/olympic-charter.
7. Юношеские Олимпийские игры – [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://ru.wikipedia.org/wiki/Юношеские_Олимпийские_игры.

References

1. Bulatova M. Youth Olympic Games. Singapore 2010: study guide / M.Bulatova, V.Yermolova, D.Bielokurov, O.Kasianenko. – Kyiv: National Olympic Committee of Ukraine, 2010. – 68 p.
2. Georgiadis K. Theoretical foundations of olympic education / K. Georgiadis // Science in Olympic sport. – 2007. – № 2. – P. 13–16.
3. Gik Ye. Olympic Games: yesterday, today, tomorrow / Ye. Gik // Nauka i zhyttia. – 2004. – № 3. – P.134–136.
4. Chesnokov N. N. Olympic games of ancient Greece and beginning of the modern Olympic movement / Chesnokov N. N., Melnikova N.Yu. // Sport, dukhovnye tsennosti, kultura. – Moscow, 1997. – Is. 1. – P. 20–30.
5. Aspect [Electronic resource] // Access mode: <http://ru.wikipedia.org/wiki>.
6. Olympic Charter [Electronic resource] // Access mode: ukr.org/about/officialdocuments/olympic-charter/olympic-charter.
7. Youth Olympic Games [Electronic resource] // Access mode: http://en.wikipedia.org/wiki/Youth_Olympic_Games.